Náboženské organizácie - cirkvi, sekty, kult :)

Spoločenské inštitúcie, ktoré charakterizuje vyznávaná viera, počet jej vyznávačov, uplatňované náboženské praktiky, vzťahy a interakcie vyznávačov viery, ich vzťah k iným náboženským organizáciám i k spoločnosti.

Sociológovia rozlišujú tri základné druhy súčasných náboženských organizácií:

- cirkvi,
- sekty,
- kulty.

Cirkvi sú spravidla veľké, početné organizácie veriacich, ktorí sa stávajú ich členmi automaticky, svojím narodením a následným prijatím medzi členov cirkvi. V spoločnosti majú cirkvi stabilizované postavenie a určitý sociálny i politický vplyv, niekedy i podiel na moci v štáte. Spravidla sa usilujú žiť v zhode a spolupráci so svetskou mocou a podporujú existujúce spoločenské usporiadanie. Majú svoju pevnú formálnu štruktúru, profesionálne kňazstvo, disponujú majetkom a k svojim členom bývajú tolerantnejšie ako sekty. Tolerantnejšie sú aj k iným náboženským skupinám a ich vieram. Usilujú sa žiť v zhode so svojím sociálnym okolím. Medzi najvýznamnejšie kresťanské cirkvi patrí rímskokatolícka cirkev, viaceré protestantské církvi a východné pravoslávne církvi, ktoré vznikli rozkolom a odštiepením od pôvodnej kresťanskej cirkvi.

Sekty sú menšie organizácie veriacich usilujúcich sa dosiahnuť náboženskú dokonalosť, ktoré vznikli rozkolom v niektorej cirkvi a odštiepením časti jej členov. Títo „odštiepenci“ sa zvyčajne usilujú obnoviť pôvodnú vieru svojej cirkvi a presadzujú iné vykonávanie náboženských praktík. Sekty spočiatku nemajú profesionálnych kňazov ani majetok. Bývajú prísne usporiadané na základe svojich nábožensko-morálnych doktrín, ktorými sa striktne riadia a kontrolujú život svojich členov. Svojim členom zväčša neodporúčajú, alebo dokonca zakazujú, kontakty s inými náboženskými skupinami, niekedy im zakazujú aj účasť na svetskom živote, pretože vonkajší svet pokladajú za zlý, skazený a hriešny. Príslušníci mnohých siekt sami seba pokladajú za zvláštnu skupinu vyvolených či osvietených. Zvyšovaním počtu členov sa sekty postupne vnútorne menia a pretvárajú sa na cirkvi so všetkými ich znakmi (rôzne protestantské cirkvi). Medzi najznámejšie súčasné sekty, ktoré vznikli odštiepením od katolíckej cirkvi (na základe svojského výkladu Biblie), patrí sekta Svedkovia Jehovovi, ktorá však postupne nadobúda čoraz viac znakov cirkvi.

Kult je zvláštnym druhom sekty, preto má s ňou veľa spoločných znakov. Na rozdiel do siekt kulty vznikajú buď okolo vyznávania vier pochádzajúcich z iných kultúr (kult Hare-Krišna, Transcendentálna meditácia), alebo si ľudia vytvárajú úplne nové náboženské viery a praktiky (scientológia, New Age). Mnohé súčasné náboženstvá a cirkvi, vrátane kresťanstva, vznikli ako kulty. Podľa vnútorného usporiadania rozlišujeme tri druhy kultov: tzv. audienčné kulty, ktoré nemajú formálnu štruktúru a svoju vieru šíria najmä osobným kontaktom, prostredníctvom tlače a iných médií, klientské kulty - zložené z vodcov a aktivistov, ktorí poskytujú svoje služby záujemcom o kult (príkladom takéhoto kultu je scientológia), kultové hnutia, ktoré majú masový charakter a pevné formálne usporiadanie, ako je povedzme Cirkev zjednotenia reverenda Sun Myung Moona.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania